

Nr 235.

Lag

om ändring i vattenlagen;

given Stockholms slott den 9 maj 1952.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna, att 2 kap. 14, 16 och 20 §§, 3 kap. 14 §, 6 kap. 11 §, 7 kap. 40, 58 och 62 §§, 8 kap. 49 §, 9 kap. 48 och 67 §§, 11 kap. 17, 27, 32—35, 46, 66, 67, 81 och 98 §§, 12 kap. 6 § samt 14 kap. 5 § vattenlagen den 28 juni 1918 (nr 523)² skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 KAP.

14 §.

Tarvas för ändamålsenligt tillgodogörande av vatten, att å annan tillhörig fastighet lägges damm, vall eller väg eller ledning för vattnet eller ock verkställes grävning, sprängning eller annan åtgärd till strömbäddens reglerande eller till förebyggande eller minskande av skada, vare fastighetens ägare pliktig att tåla sådant intrång mot ersättning, som i 9 kap. skils. Samma lag vare, där det för utförande av byggnad för vattnets tillgodogörande och därmed förenade anläggningar eller eljest av åtgärd, som ovan nämnts, prövas nödigt, att annans mark tillfälligt tages i anspråk för arbetarbostäder eller andra byggnader, väg, upplagsplats, arbetsmaskiner eller dylikt. Om rätt att över annans mark framdraga ledning för vatten till husbehovsförbrukning gälle vad särskilt är stadgat.

Där vid — — — motsvarande tillämpning.

Erfordras till — — — finnes föreskrivet.

16 §.

Där utmål för byggnad för vattnets tillgodogörande och därmed förenade anläggningar icke utan oskäligen kostnader annorledes står till buds, vare ägare av mark vid eller i närheten av vattendrag eller annat vattenområde, varom fråga är, pliktig att mot ersättning, som i 9 kap. sägs, till sådant utmål upplåta det område, som för ändamålet oundgängligen tarvas.

Är området avsett att utgöra eller ingå i strömfallsfastighet, varom i 11 kap. 62 § 2 mom. sägs, må det lösas.

20 §.

1 mom. Ej må — — — byggnaden förnärmast.

Äro i andra fall än ovan nämnts sannolika skäl, att genom byggande

¹ Riksdagens skrivelse 1952: 126.

² Senaste lydelse, se beträffande 2 kap. 14 § 1941: 614, beträffande 2 kap. 16 § 1945: 139, beträffande 6 kap. 11 § 1919: 425, beträffande 7 kap. 40, 58 och 62 §§ 1920: 459, beträffande 8 kap. 49 § 1941: 614, beträffande 9 kap. 48 § 1945: 139, beträffande 11 kap. 17, 27, 32 och 33 §§ 1948: 479, beträffande 11 kap. 34 § 1939: 146, beträffande 11 kap. 35 och 46 §§ 1948: 479, beträffande 11 kap. 66 § 1919: 425, beträffande 11 kap. 67 § 1941: 614, beträffande 11 kap. 81 och 98 §§ 1946: 839 samt beträffande 14 kap. 5 § 1939: 146.

i vatten allmän eller enskild rätt förnärmas, erfordras jämväl domstolens prövning. Dock äge vad nu sagts icke tillämpning i fråga om fiskebyggnad i allmänt vatten; ej heller beträffande sådan byggnad i enskilt vatten, såframt det icke kan antagas, att byggnaden förnärmar allmän rätt eller inverkar på vattenståndet eller vattnets lopp.

Tarvas till — — — av arbetet.

Där någon — — — sådan prövning.

2 mom. Finner vattendomstolen — — — Konungens avgörande.

3 KAP.

14 §.

Innan stadgar för vattenregleringsföretag blivit antagna och fastställda samt anmälan om styrelseval gjorts hos Konungens befallningshavande, må ej arbete å annas mark verkställas eller åtgärd eljest till förfång för annan vidtagas. Vad nu sagts gälle dock ej arbete, vartill tillstånd givits med stöd av 11 kap. 66 § 1 mom.

Sker ändring — — — Konungens befallningshavande.

Då anmälan — — — ortens tidningar.

6 KAP.

11 §.

För anläggningskostnaden njute anläggaren i den ordning, som stadgas i lagen om flottning i allmän flottled, ersättning av de flottande med belopp, som, sedan flottleden blivit besiktigad och godkänd, jämlikt 11 kap. 66 § 3 mom. fastställs med hänsyn till det skick, vari byggnader och arbeten finnas vid tiden för godkännandet.

Till anläggningskostnad — — — flottledens godkännande.

Har ersättning — — — till flottningsföreningen.

7 KAP.

40 §.

Tarvas för ändamål, som i 37 § sägs, att å annan tillhörig fastighet lägges damm, vall eller väg eller ledning för vattnet eller ock verkställas grävning, sprängning eller annan åtgärd till strömbäddens reglerande eller till förebyggande eller minskande av skada, vare fastighetens ägare pliktig att tåla sådant intrång mot ersättning, som i 9 kap. skils. Samma lag vare, där det för utförande av dylik åtgärd eller av byggnad eller anordning, som avses i andra stycket, prövas nödigt, att annans mark tillfälligt tages i anspråk för arbetarbostäder eller andra byggnader, väg, upplagsplats, arbetsmaskiner eller dylikt.

Där utmål för byggnad eller anordning, som erfordras för företaget, icke utan oskäligen kostnader annorledes står till buds, vare ägare av därför lämpad mark pliktig att mot ersättning, som i 9 kap. sägs, upplåta det område, som för ändamålet oundgängligen tarvas.

Ej må för ändamål, som i denna § sagts, tagas i anspråk tomtplats, trädgård eller park, där det utan synnerlig olägenhet kan undvikas.

58 §.

Har företag, varom i detta kap. sägs, icke bragts till slut inom tid, som enligt 10 kap. 62 § eller 11 kap. 63 § föreskrivits, vare frågan om företaget förfallen; dock må, om giltigt skäl för dröjsmål visas eller genom företagets

inställande synnerligt men skulle uppstå, vattendomstolen på därom före nämnda tids utgång gjord ansökan bevilja anstånd med företagets fullbordande på högst tio år.

Har fråga — — — taga del.

62 §.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Konungens befallningshavande, må ej i fall, som i 61 § avses, arbete å annans mark verkställas eller åtgärd eljest till förfång för annan vidtagas. Vad nu sagts gälle dock ej arbete, vartill tillstånd givits med stöd av 11 kap. 66 § 1 mom.

Sker ändring — — — Konungens befallningshavande.

Då anmälan — — — i länskungörelserna.

8 KAP.

49 §.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Konungens befallningshavande, må ej i fall, som i 48 § avses, arbete å annans mark verkställas eller åtgärd eljest till förfång för annan vidtagas. Vad nu sagts gälle dock ej arbete, vartill tillstånd givits med stöd av 11 kap. 66 § 1 mom., och ej heller för det fall, att syssloman enligt vad nedan i 53 § sägs förordnats för handhavande av företagets angelägenheter.

Sker ändring — — — Konungens befallningshavande.

Då anmälan — — — i länskungörelserna.

9 KAP.

48 §.

— Ersättning i penningar skall beräknas till fulla värdet och hälften därutöver, då fråga är om ersättning för:

5. intrång, som avses i 2 kap. 16 § första stycket och 7 kap. 40 § andra stycket, så ock intrång genom ledning för elektrisk kraftöverföring;

Om undantag — — — i 50 §.

67 §.

Har av vattendomstolen meddelat tillstånd till företag eller åtgärd, som i denna lag avses, på grund av förordnande jämlikt 11 kap. 67 § första stycket tagits i anspråk, innan vattendomstolens utslag vunnit laga kraft, och varder till följd av klagan över utslaget ersättning, som enligt ovan givna regler skall hos Konungens befallningshavande nedsättas, slutligen bestämd till högre belopp än det redan nedsatta, åligge ersättningsgivaren att inom trettio dagar från det utslag i målet vunnit laga kraft nedsätta det överskjutande beloppet, vid äventyr att detta eljest på ansökan av den till ersättningen berättigade eller, där flera må äga rätt därtill, någon av dem genom Konungens befallningshavandes försorg hos den försumlige uttages. Bestämmer ersättningen ej till högre belopp, göre ersättningsgivaren, sedan utslag i målet vunnit laga kraft, anmälan härom hos Konungens befallningshavande.

Har eljest ersättning till följd av företag enligt denna lag fastställts först efter det företaget blivit utfört, och skall enligt stadgandena i 54 § ersättningen hos Konungens befallningshavande nedsättas, vare ersättningsgivaren pliktig att inom trettio dagar sedan det utslag, varigenom ersättningsbeloppet blivit bestämt, vunnit laga kraft eller, där förordnande meddelats

jämlikt 11 kap. 67 § andra stycket, inom samma tid från utslagets dag nedsätta beloppet vid äventyr, som ovan sagts.

Belopp som i enlighet med vattendomstolens beslut nedsatts hos Konungens befallningshavande eller guldits i annan ordning må ej till någon del återkrävas, ändå att, efter klagan över ersättningsbeslutet, ersättningen bestämmas till lägre belopp eller ersättning förklaras icke skola utgå.

11 KAP.

17 §.

Till vattenmål hänföras följande mål:

A. ansökningsmål:

B. stämningmål:

29. talan, som utan samband med ansökningsmål föres jämlikt 2 kap. 23 § om gottgörelse för damm eller annan vattenbyggnad eller om fortsat tillgodogörande av annan tillhörigt vatten och bestämmande av ersättning därför, jämlikt 2 kap. 10 § om bestämmande av fiskeavgift, jämlikt 2 kap. 14 § om rätt till intrång å annans fastighet i vissa avseenden, jämlikt 2 kap. 15 § om rätt att begagna annan tillhörig byggnad i vatten eller jämlikt 2 kap. 16 § om rätt att taga annans mark i anspråk till utmål;

C. besvärsmål:

D. underställningsmål:

Hurusom, efter — — — i 68 §.

27 §.

1 mom. Ansökan enligt — — — böra utgå.

2 mom. Ansökan enligt — — — anläggningen, uppgiven.

I fråga om — — — ersättning därför.

3 mom. Ansökan, som — — — anläggningens bortskaffande.

Vad nu sagts — — — i 17 § 10 sägs.

4 mom. I ansökan — — — och hemvist.

5 mom. Då ansökan — — — ledningens sträckning.

Vad nu sagts — — — till vatten.

6 mom. Ansökan rörande företag av betydande omfattning eller ingripande beskaffenhet skall innehålla uppgift om de åtgärder sökanden må hava vidtagit för att bereda Konungens befallningshavande i det län, inom vilket företaget huvudsakligen skall verkställas, samt övriga av företaget berörda myndigheter och sammanslutningar tillfälle att vid planläggningen av företaget framföra önskemål med hänsyn till företagets verkningar ur allmän synpunkt ävensom om vad i anledning av sådana åtgärder huvudsakligen förekommit.

Konungen äger för riket i dess helhet eller viss del därav meddela bestämmelser angående skyldighet för den som vill utföra företag enligt denna lag

att före ansökningens ingivande vidtaga åtgärder för ändamål, varom i första stycket sägs, samt att gälda kostnad, som i samband med sådan förberedelse åsamkas det allmänna.

32 §.

Äro ansökningshandlingarna — — — utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill — — — dylika ställen;

att, därest — — — eller ställen;

att även — — — att tillgå; samt

att kallelser — — — är sagt;

dels erinran om innehållet i 38 och 53 §§ jämte besked om den tid, inom vilken erinringar enligt 38 § skola ingivas;

dels ock erinran om vad i 65 § stadgas om sakägares rätt till gottgörelse för kostnader samt, i tillämpliga fall, om föreskriften i 35 § 1 mom. andra stycket andra punkten rörande förordnande av särskilt biträde.

I mål — — — är utfört.

Innefattar ansökan — — — i företaget.

Om kungörelsens — — — finnes stadgat.

Är fråga — — — stycket sägs.

Huruledes mål — — — 61 § andra stycket.

33 §.

Kungörelse, som — — — kungörelsen angivits.

Vattenrättsdomaren skall därjämte, såframt i målet är fråga om ansökan enligt 17 § 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16 eller 19, utan dröjsmål i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om kungörelsens innehåll till envar i ansökningshandlingarna uppgiven eller eljest för honom känd ägare av fastighet, som i kungörelsen omförmäles, så ock till de kända nyttjanderättshavare, vilkas rätt beröres i saken. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvitt ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Varder efter ty i 37 § sägs kungörelsen delgiven viss sakägare, erfordras ej underrättelse, som nu sagts, till sådan sakägare.

Där sakägare — — — nu sagts.

Är jord — — — sätt underrättad.

Ägare av — — — fastighetens ägare.

34 §.

Finnes fastighet — — — den myndighet.

Är i ansökningshandlingarna fråga om företag, som avses i 27 § 6 mom., skall ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen översändas till Konungens befallningshavande i det län, inom vilket företaget huvudsakligen skall verkställas.

Är fråga — — — kan påverkas.

35 §.

1 mom. Där fråga — — — i fråga.

Föres efter ty nu sagts talan i målet av allmänt ombud, åligge ombudet att på begäran tillhandagå dem, vilkas rätt beröres i saken, med kostnadsfria råd angående bevakandet av deras rätt. Menar part, att på grund av företags omfattning eller eljest åliggande av nu nämnd art bör uppdragas åt annan än allmänt ombud, göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande i det län, inom vilket det företag eller den åtgärd ansökningshandlingarna avser huvudsakligen skall verkställas; och skall Konungens befallningshavande,

där det i sådant fall eller eljest prövas erforderligt för tillvaratagande av sakägarnas rätt, förordna särskild person att på sätt nyss nämnts biträda dem.

Om allmänt — — — parternas kännedom.

2 mom. Finnes i — — — den myndighet.

Är fråga — — — motsvarande tillämpning.

46 §.

I mål, som — — — i fråga.

Såvitt angår åtgärder till förebyggande eller avhjälpande av skada eller olägenhet skola bestämmelserna i första stycket äga tillämpning även i andra ansökningsmål än där sägs.

Tarvas till — — — motsvarande tillämpning.

Beslut, som — — — annorlunda förordnar.

66 §.

1 mom. Vattendomstolen må, när företagets snara genomförande är angeläget eller eljest synnerliga skäl därtill prövas föreligga, till särskilt avgörande upptaga frågan om företagets tillåtlighet samt, om företaget finnes tillåtligt, meddela tillstånd till erforderliga arbeten.

2 mom. Vid meddelande av tillstånd till företag enligt denna lag äge vattendomstolen, där verkningarna av företaget i visst hänseende icke med erforderlig säkerhet kunna förutses, utan hinder av vad i 62 § finnes stadgat i avbidan på erfarenhetens rön uppskjuta frågan om de föreskrifter, som i denna del erfordras angående ersättning eller annat.

I samband med beslut om uppskov, som nu sagts, skall vattendomstolen, såvitt angår skada, förlust eller intrång, som kan antagas bli av mera kännbar beskaffenhet, meddela erforderliga provisoriska bestämmelser angående ersättning eller om vidtagande av åtgärder till skydd för den skadelidande.

Avgörande av målet i den uppskjutna delen skall äga rum så snart ske kan. Ersättning må därvid ej bestämmas till lägre belopp än som utgått eller skolat utgå på grund av provisoriska bestämmelser.

Då målet i viss del uppskjutits enligt vad i första stycket sägs, skall, innan tillståndet till företaget må tagas i anspråk, hos Konungens befallningshavande ställas pant eller borgen för den ersättning, som sökanden eller anläggaren i denna del kan förpliktas utgiva, så ock för ersättning, som i samband med uppskavsbeslutet bestämts att utgå i avbidan på den slutliga prövningen och som ej skall gäldas innan tillståndet tages i anspråk.

3 mom. Där i mål om utförande av anläggning eller åtgärd för allmän flottled besiktning å arbetet jämlikt 13 kap. 1 § skall äga rum, bör rörande den anläggare tillkommande gottgörelse för anläggningskostnad utslaget om arbetets verkställande innehålla allenast en förberedande uppskattning efter då föreliggande förhållanden, men gottgörelsen till beloppet fastställas först efter besiktningen med ledning av därvid fastställd värdering och, där så erfordras, ytterligare utredning vid domstolen. Om fastställande av amorteringsplan för gottgörelsens utbekommande skils i 15 § lagen om flottning i allmän flottled.

4 mom. I samband med tillämpning av bestämmelserna i 1 eller 2 mom., så ock eljest, när särskilda skäl därtill äro, må vattendomstolen tillerkänna part ersättning för kostnader å målet utan hinder därav, att partens talan ännu icke blivit slutligen prövad.

67 §.

Vid meddelande av tillstånd till företag eller åtgärd enligt denna lag äge vattendomstolen, när skäl därtill äro, förordna, att tillståndet må tagas i anspråk utan hinder av att beslutet därom icke äger laga kraft; dock alle-

nast såframt dessförinnan hos Konungens befallningshavande ställes pant eller borgen för den ersättning i penningar, som högre rätt kan ålägga sökanden eller anläggaren att utgiva utöver vad vattendomstolen i sådant avseende bestämt, så ock för det skadestånd, vartill han kan kännas skyldig, om vattendomstolens beslut eljest ändras.

Varder, sedan tillstånd meddelats till företag eller åtgärd enligt denna lag, sökanden eller anläggaren ålagt att förebygga eller avhjälpa skada eller olägenhet eller att utgiva ersättning därför, äge vattendomstolen, när skäl därtill äro, förordna, att beslutet genast skall gå i verkställighet som om det vunnit laga kraft.

Är förordnande meddelat enligt denna § och fullföljes mot det beslut, som förordnandet avser, talan i högre rätt, äge denna, när skäl därtill förekomma, att, innan ändringssökandet slutligen prövas, undanröja förordnandet.

81 §.

Vad i 42—45 §§ — — — om stämningssmål.

I mål enligt 17 § 29 eller 36, vilket avser arbete till förebyggande eller avhjälpan av skada eller olägenhet till följd av företag enligt denna lag, skola jämväl bestämmelserna i 46 § äga motsvarande tillämpning.

Utlåtande, som — — — vattenrättsdomarens tjänsterum.

I de — — — är stadgat.

98 §.

Talan mot — — — andra fall.

Har vattendomstol i samband med dom, som innefattar tillstånd till företag eller åtgärd enligt denna lag, ej meddelat förordnande enligt 67 § första stycket, skall beträffande fullföljd i denna del stadgandet i 49 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken äga motsvarande tillämpning.

Beslut i — — — av vattenrättsdomaren.

12 KAP.

6 §.

Då ansökan — — — 7 § förmåles.

Sådan kungörelse skall genom vattenrättsdomarens försorg inom tio dagar från nämnda dag införas såväl i allmänna tidningarna som ock i en eller, om förhållandena påkalla det, flera tidningar inom orten. Om kungörelsens innehåll varde särskild underrättelse meddelad kammarkollegiet och fiskeristyrelsen.

14 KAP.

5 §.

1 mom. Vill någon för uppgörande av plan eller eljest såsom förberedelse till företag enligt denna lag verkställa mätningar, avvägningar eller andra undersökningsarbeten å fastighet, som äges eller innehaves av annan, äge Konungens befallningshavande, när skäl därtill äro, föreskriva, att erforderligt tillträde till fastigheten under viss tid skall lämnas. Konungens befallningshavande må ock, där för utförande av undersökningsarbete erfordras, att ett eller flera vattenmärken, eller observationsrör utsättas, stadga förbud, vid vite, att rubba eller skada sådant märke eller rör.

Vid undersökningsarbetets utförande skall så förfaras, att skada därav ej eller allenast såvitt den är oundviklig orsakas annan; växande träd må ej fällas utan särskilt medgivande av Konungens befallningshavande. För skada och intrång, som vållas av arbetet, skall ersättning gäldas med fulla värdet;

och vare den, som verkställer eller låter verkställa arbetet, pliktig att, om Konungens befallningshavande prövar det nödigt, före arbetets påbörjande ställa säkerhet för ersättningens gäldande.

Konungen äger utfärda närmare föreskrifter angående utförande av undersökningsarbeten, som ovan avses, och vad därmed äger samband.

2 mom. Efter framställning av någon, som vill utföra företag enligt denna lag men ännu ej ingivit ansökan om tillstånd därtill, må vattenrättsdomaren förordna sakkunnig att på företagarens bekostnad verkställa erforderliga undersökningar. Avse undersökningarna att utröna, huruvida fiskerinäring kan av företaget lida förfång och vilka åtgärder må erfordras till skydd för fisket, skall till sakkunnig förordnas av fiskeristyrelsen föreslagen fiskeritjänsteman.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 9 maj 1952.

GUSTAF ADOLF.

(L. S.)

(Justitiedepartementet.)

HERMAN ZETTERBERG.

